

11.09.2018

Asia/6

§ 176

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tuotteiden ja palvelujen hinnoitteluperiaatteet

HEL 2018-008810 T 02 05 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli johtava laskenta-asiantuntija Johanna Simpanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Silja Borgarsdóttir Sandelin: Pyydän asian pöydälle.

Lautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Silja Borgarsdóttir Sandelinin ehdotuksesta.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Kirsti Laine-Hendolin, hallintojohtaja, puhelin: 310 87751
kirsti.laine(a)hel.fi
Johanna Simpanen, johtava laskenta-asiantuntija, puhelin:
johanna.simpanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää:

- valtuuttaa toimialajohtajan tekemään päätöksen toimialan hinnoista, maksuista, vuokrasta ja korvauksista vuodelle 2019.
- valtuuttaa palvelujen päälliköt ja alueellisten kulttuuripalvelujen päällikön päättämään vuoden 2019 aikana tehtävistä vähäisistä ja yksittäisistä muutoksista hintoihin, maksuihin, vuokriin ja korvauksiin.
- valtuuttaa palvelujen päälliköt päättämään toimialan itse järjestämien tapahtumien tapahtumahinnoista ja kiertueiden tms. esiintymisten hinnoista.

11.09.2018

- valtuuttaa Kaupunginmuseon museokaupan ja HAM-kaupan myyntihenkilöstön päättämään museokauppatuotteiden hinnoista.
- valtuuttaa palvelukokonaisuuden johtajat päättämään palvelukokonaisuuden palveluissa maksuttomuuteen tai alennuksiin oikeutettuja asiakasryhmiä, jotka eivät ole tämän päätöksen nojalla yhteisiä koko toimialalla.
- valtuuttaa palvelujen päälliköt, alueellisten kulttuuripalvelujen päällikön, liikuntapalvelukokonaisuuden kumppanuusyksikön päällikön, Savoy-teatterin johtajan sekä Kaupunginmuseon museokaupan ja HAM-kaupan myyntihenkilöstön soveltamaan hinnastossa määrättyä hintaa silloin, kun muutos liittyy hinnoittelun tarkoituksenmukaiseen kohtuullistamiseen (esim. kampanjat, tapahtumat, tulonhallinta).
- että toimialan tuotekategoriat ovat: 1) Asiakaskäynnit, esitykset ja tapahtumat; 2) Opastukset ja asiantuntijapalvelut; 3) Ohjattu toiminta; 4) Esineiden ja tavaroiden lainaus ja vuokraaminen; 5) Tilojen ja maa-alueiden vuokraaminen; 6) Tuotemyynti; 7) Luvat ja hallinnolliset maksut
- että tuotekategorioissa käytettävät hinnoittelutavat ovat: 1) Maksuton; 2) Subventoitu; 3) Kustannusperusteinen; 4) Markkinaperusteinen
- että toimialan tuotekategorioissa käytettävät hinnoittelurakenteet ovat: 1) Määrä- ja kausialennukset; 2) Alennusryhmät; 3) Tuotepaketointi; 4) Tulonhallinta/dynaaminen hinnoittelu

Lautakunta päättää asiakaskäyntien, esitysten ja tapahtumien osallistumismaksujen hinnoitteluperiaatteista vuodelle 2019 seuraavaa:

- Kaupunginkirjaston asiakaskäynnit, Kaupunginmuseon lippulaivan, Työväenasuntomuseon, Ruiskumestarin talon, Ratikkamuseon, Falckin eläintilan, nuorisotalojen ja Lasten liikennepuiston asiakaskäynnit ovat maksuttomia.
- Alle kouluikäisiltä ei peritä sisäänpääsymaksuja toimialan palveluissa, ellei tilaisuus ole erityisesti ko. kohderyhmälle tarkoitettu erillinen tapahtuma. Tällöin voidaan tapauskohtaisesti periä nimellinen, enintään kustannusperusteinen maksu, josta päättää palvelun päällikkö.
- Subventoituja asiakaskäyntejä tarjotaan Kaupunginorkesterissa, Yleisten kulttuuripalvelujen kulttuuritaloissa, liikuntapaikoilla, nuorisopalvelukokonaisuuden muissa kuin maksuttomissa kohteissa, Taidemuseo HAM:ssa sekä Kaupunginmuseon Hakasalmen huvilassa.
- Liikuntapalvelukokonaisuuden varaamattomilla vuoroilla, paitsi uimahalleissa ja maauimaloissa, maksuton sisäänpääsy varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen ryhmille.

11.09.2018

- Asiakaskäyntien, esitysten ja tapahtumien osallistumismaksujen hinnoittelurakenteina voidaan käyttää määrälennuksia, tuotepaketteja ja tulonhallintaa/dynaamista hinnoittelua
- Verkossa ostamista voidaan subventoida enemmän verrattuna maksun suorittamiseen kassapisteellä.
- Asiakaskäyntien, esitysten ja tapahtumien osallistumismaksuissa käytetään seuraavaa yhteistä asiakasryhmäajattelua: normaalihintaiset (aikuiset) sekä alennukseen oikeutetut alennusryhmät: alle 7-vuotiaat, alle 18-vuotiaat, opiskelijat, eläkeläiset, työttömät, varusmiehet/siviilipalvelusta suorittavat, Helsingin kaupungin työntekijät.
- Lisäksi kullakin palvelulla on mahdollisuus määritellä omia alennusryhmiä, joista päätöksen tekee liikunnan ja nuorison osalta palvelukokonaisuuden johtaja ja kulttuuripalvelukokonaisuuden osalta palvelun päällikkö (esim. liikuntaesteiset, saattajat, oman alan opiskelijat, opettajat) .
- Palvelukokonaisuus voi myöntää oman palvelukokonaisuuden työntekijöille maksuttoman pääsyn.
- Helsinki-päivänä toimialan asiakaskäynnit ovat maksuttomia poisluken poikkamäärältään rajalliset esitykset, joista voidaan periä maksuja.
- Toimialan itse tuottamien/järjestämien maksullisten tapahtumien hinnoittelu on subventoitu, lisäksi hintoja myös verrataan muihin mahdollisiin tapahtumahinnoitteluihin. Tapahtumat voivat olla myös maksuttomia.

Lautakunta päättää opastusten ja asiantuntijapalvelujen hinnoitteluperiaatteista vuodelle 2019 seuraavaa:

- Kaupunginkirjaston opastukset säilytetään maksuttomina
- HAM taidemuseossa ja Kaupunginmuseossa opastukset hinnoitellaan lähtökohtaisesti markkinaehtoisesti.
- Kaupunginmuseon päiväkot-, koulu- ja oppilaitosryhmien opastukset säilytetään maksuttomina.
- Annantalon ja Falkullan opastukset ovat subventoituja.
- Liikuntapalvelukokonaisuuden harjoitusohjelmat ja –opastukset ovat subventoituja.
- Kaupunginorkesterin kiertueet ja tapahtumajärjestäjien tapahtumissa esiintymiset ovat subventoituja tai kustannusperusteisesti hinnoiteltuja.
- Hinnan pääsääntöinen esitystapa on euroa/kerta.
- Pääsääntöisesti opastuksia järjestetään palvelun aukiolotunteina; hintaa voidaan korottaa tietyllä prosentilla, kun opastus tapahtuu viikonloppuna tai aukiolotuntien ulkopuolella.

Lautakunta päättää ohjatun toiminnan hinnoitteluperiaatteista vuodelle 2019 seuraavaa:

- Kaupunginkirjaston ohjattu toiminta on pääsääntöisesti maksutonta. Ohjatusta toiminnasta voidaan periä materiaalmaksuja.
- Kaupunginmuseon ohjattu toiminta on pääsääntöisesti maksutonta päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille. Työpajoista voidaan periä materiaalmaksuja.
- Muilla palveluilla ohjattu toiminta on pääosin subventoitua. Hinnastoon määritellään ohjatun toiminnan perushinta tuotantokustannuksiin ja toimintaympäristötarkasteluun perustuen. Hinta esitetään hinnastossa yhdenmukaisesti esim. euroa/oppilas/tunti tai euroa/oppilas/kerta tai euroa/oppilas/kausi tai euroa/ryhmä/kerta.
- Ohjatun toiminnan hinnoittelurakenteessa hinta voi varioida asiakasryhmien ja vuorokauden aikojen mukaan. Ohjatun toiminnan hinnoittelurakenteessa huomioidaan asiakasryhmäajattelu ja dynaaminen hinnoittelu, joten eri asiakasryhmiltä voidaan periä eri hintaa ja lisäksi hinta voi vaihdella esimerkiksi riippuen kaudesta tai kellonajasta; ollen edullisempi hiljaisina aikoina ja kalliimpi primetime-aikana.

Lautakunta päättää esineiden ja tavaroiden lainaamisen ja vuokraamisen hinnoitteluperiaatteista vuodelle 2019 seuraavaa

- Määritellään hinnastoon vuokraamisen perushinnat kustannuksiin perustuen. Lisätään sellaisissa vuokrauksissa kustannusperusteista tai markkinaperusteista hinnoittelua, jolla voidaan ohjata asiakaskäyttäytymistä tai kattaa paremmin toiminnasta aiheutuvia kuluja (esim. vuokrattujen pyyhkeiden tai uimapukujen hävikki).

Lautakunta päättää tilojen ja maa-alueiden vuokraamisen hinnoitteluperiaatteista vuodelle 2019 seuraavaa:

- Määritellään hinnastoon perushinnat kaikille toimialan ulosvuokrattaville tiloille. Hintaan voivat vaikuttaa tuotantokustannukset sekä esim. tilojen varustelu, koko tai kunto.
- Yhtenäistetään toimialan hinnastoon käyttötarkoituserittelyä tilojen ja maa-alueiden vuokrien subventoinnissa siten, että maksutomia tai vahvasti subventoituja tilavuokria voidaan tarjota toimialan/kaupungin toimintaa tukeville yhteisöille (liikunta, nuoriso, kulttuuri, kaikille avoin). Kun käyttötarkoitus on kaupallinen tai tilassa tai maa-alueella järjestettävästä tapahtumasta peritään kannatus-/omakustannushintaa korkeampi hinta, voi hinnoittelu olla markkinaperusteinen.
- Vuonna 2019 noudatetaan liikuntapalvelukokonaisuuden liikuntalautakunnan tekemää päätöstä 22.1.2015 , § 4 (Liikuntaviraston ulko-

puolisille toimijoille vuokrattavien alueiden vuokraehdot ja periaatteet HEL 2014-014535).

Lautakunta päättää tuotemyynnin hinnoitteluperiaatteista vuodelle 2019 seuraavaa:

- Tuotemyynnin hinnoittelutapa on pääosin markkinaperusteinen, osassa tuotteita hinnoittelu on kustannusperusteinen.
- Hinnoittelurakenteena voidaan käyttää määrälennuksia ja dynaamista hinnoittelua.

Lautakunta päättää lupien ja hallinnollisten maksujen hinnoitteluperiaatteista seuraavaa:

- Yhtenäistetään hinnastoon hallinnollisia maksuja ja lupamaksuja läpi toimialan.
- Toimialalla lisätään käyttäytymisen ohjaamista tukevia maksuja.

Lautakunta päättää toimialan yhtenäisestä asiakasryhmittelystä seuraavaa:

- Henkilöasiakkaat
 - Aikuiset (peritään normaalihinta; ei alennuksiin oikeutetut asiakkaat)
 - Toimialalla yhteiset, alennuksiin tai maksuttomuuteen oikeutetut asiakasryhmät
 - Alle 7-vuotiaat lapset
 - Alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret
 - Eläkeläiset
 - Työttömät
 - Varusmiehet ja siviilipalvelusta suorittavat
 - Sotaveteraanit
 - Toimialan palvelujen omat alennusryhmät, joista palvelukokonaisuuden johtaja päättää
- Organisaatiot ja vapaa-ajan toimijat:
 - Varhaiskasvatusryhmät ja perusopetuksen alakoululuokat
 - Kaupungin muut toimialat
 - Palvelu/palvelukokonaisuuden omaan perustehtävään liittyvät yhteisöt, joiden toiminta tukee kunnan tehtävän toteuttamista
 - Muut kuin edellä mainitut, yleishyödylliset toimijat
 - Kaupalliset toimijat

Esittelijän perustelut

1. Tausta

Toimialalla on entisen organisaatorakenteen jäljiltä seitsemän erilaista tapaa hinnoitella tuotteet ja palvelut, määritellä asiakas- ja/tai alennusryhmät sekä subventoida tuotteita ja palveluja.

Asiakasnäkökulmasta on tärkeää, että toimialan hinnasto on mahdollisimman selkeä, samankaltaisten tuotteiden ja palvelujen hinnoittelussa käytetään mahdollisimman yhtenäisiä periaatteita ja että subventoinnin periaatteet ovat näkyvät ja yleisesti tiedossa. Hinnoitteluperiaatteiden linjaaminen tähtää entistä läpinäkyvämpään ja ymmärrettävään hinnoitteluun sekä subventointikäytäntöihin.

Toimiala hankki nykyisten hinnastojen kirjon selvittämiseksi ja hinnoitteluperiaatteiden linjaamisen tueksi konsulttiselvityksen, jonka tekijäksi valikoitui Deloitte.

2. Nykytilanne

Deloitteen raportissa nykytilanteesta todetaan, että toimialan eri palvelujen ja tuotteiden hinnoittelu perustuu pitkälti perinteeseen, eikä palvelujen ja tuotteiden tuotantokustannuksia ole pyritty tunnistamaan. Useat hinnat ovat asettuneet tasolleen joko vertailtaessa hintoja muiden vastaavia palveluja tuottavien tahojen hinnoitteluun tai arvioon siitä, mitä asiakkaat ovat valmiita maksamaan. Lisäksi Deloitteen selvityksessä todetaan, että osa maksullisista palveluista puuttuu hinnastoista ja että hinnastot koetaan myös toimialan sisällä monimutkaisiksi.

Deloitte listasi raportissaan hinnoittelutavat. Maksuttomalla hinnoittelutavalla tarkoitetaan sitä, että palvelu tai tuote on käyttäjälle maksuton. Subventoidulla hinnoittelutavalla tarkoitetaan hinnoittelua, jossa hinta on käyttäjälle todellisia tuotantokustannuksia alhaisempi toimialan kustantaessa hinnan ja todellisten kustannusten välisen erotuksen. Kustannusperusteinen hinnoittelu on silloin, kun asiakkaalta perittävä hinta vastaa tuotantokustannuksia. Markkinaperusteinen hinta on silloin, kun todellisten tuotantokustannusten lisäksi hintaan sisältyy kate. Tällöin hinnoittelulla voidaan kerätä toimialalle tuloja.

Hinnoittelurakenteet puolestaan tarkoittavat sitä, kun määrätystä hinnasta myönnetään erilaisia alennuksia: määrä- ja kausialennuksia voi saada, kun ostaa tuotetta useamman kerrallaan (kuntosalin kausikortti) tai jos ostaa palvelun pidemmäksi ajaksi (esim. kuntosalikortti). Alennusryhmillä tarkoitetaan alennukseen oikeuttavia ryhmiä (esim. lapset, eläkeläiset). Tuotepaketointi on kyseessä, kun hintaan sisältyy kaksi tai useampi eri palvelu (esim. kuntosali ja uinti). Tulonhallintaa/dynaamista hinnoittelua käytetään tilanteissa, jotka vaativat nopeaa reagointia ja joissa on tarkoituksenmukaista sopeuttaa hintaa esim. käyttöasteen nostamiseksi tai markkinointimielessä myynnin edistämiseksi, kuten

kampanjoissa. Dynaamisessa hinnoittelussa hinta voi vaihdella myös ostoajan ja palvelun käyttöajan perusteella.

2.1. Tuotekategoria: Asiakaskäynnit, esitykset ja tapahtumat

Asiakaskäynneillä tarkoitetaan esim. museo-, konsertti- ja kirjastokäyntejä sekä liikuntapaikoilla käyntiä. Asiakaskäynneissä hinnoittelutapoina ovat maksuton, subventoitu, kustannusperusteinen ja markkinahinta. Osa toimialan asiakaskäynneistä on kaikille asiakkaille maksutonta. Kaikki asiakaskäynnit ovat subventoituja, mutta hinnoittelutapa ei suoranaisesti perustu tuotantokustannuksiin.

Nykyiset hinnat ovat pitkälti perustuneet arvioon siitä, minkälaisen hintatason laajat asiakaskunnat ovat valmiita maksamaan. Hinnoittelua on tyypillisesti vertailtu myös muiden vastaavia palveluja tarjoavien hinnoitteluun, kuten esimerkiksi Urheiluhallit Oy:n uimahalli- tai kuntosalikäyntien maksuihin tai Helsingin muiden museoiden sisäänpääsymaksuihin.

Kirjastokäyntien maksuttomuus perustuu lakiin. Asiakaskäynneistä peritään maksut HAM:n näyttelyissä, Helsingin kaupunginorkesterin konserteissa, liikuntatiloissa sekä nuorisopalvelukokonaisuuden Skeittihallissa. Kaupunginmuseon käynneistä ei peritä sisäänpääsymaksuja lukuun ottamatta Hakasalmen huvilaa 2018–20.

Hinnoittelurakenne asiakaskäynneissä on monipuolinen. Rakenteina käytetään määräalennuksia, maksuryhmiä ja käyttötarkoitusta, paketoitua (yhdistetty kuntosali- ja uimahallimaksu) sekä tulonhallinnan elementtejä. Määräalennuksia käytetään liikuntapaikoilla, joissa myydään 10 kerran kortteja ja kausikortteja. HAM:ssa saa ryhmäalennuksen. Pakettihintaa käytetään liikunnassa, kun myydään yhdistettyä uinti- ja kuntosali -tuotepakettia. Tulonhallinnan elementteinä ovat käytössä mm. ilmaispäivät ja päivähinta (arkisin ennen klo 16).

Asiakaskäyntien hinnoittelurakenteen merkittävin tekijä koskee asiakasryhmäkohtaista hinnoittelua, joka ei ole yhtenäinen koko toimialalla. Yhtenäistä on, että yli 18-vuotiaat maksavat sisäänpääsystä suuremman maksun kuin alle 18-vuotiaat. Nuorisopalvelukokonaisuuden osalta raja menee kuitenkin 20 vuoden iässä.

Myös alennettuun hintaan oikeutetut ryhmät poikkeavat jonkin verran toisistaan eri palvelukokonaisuuksissa. Liikunnassa alennettuun hintaan oikeutettuja ovat opiskelijat, eläkeläiset, työttömät, varusmiehet ja siviilipalvelusta suorittavat sekä invalidit. HAM:ssa niin ikään opiskelijat, eläkeläiset, työttömät, varusmiehet ja siviilipalvelusta suorittavat, mutta myös Helsingin kaupungin työntekijät ja opettajat ja taidehistorian opiskelijat.

- Hinnoittelutapa: Liikunnan, kulttuurin, nuorison ja kirjaston itse tuottamat ja järjestämät tapahtumat ovat pääosin maksuttomia tai ainakin voimakkaasti subventoituja. Osa ykp:n tapahtumista on maksullisia. Orkesterin konsertit ovat subventoituja.
- Hinnoittelurakenteista esimerkkinä orkesterin kausikortti, jota ei ole hinnastossa.
- Hintoja ei juuri ole löydettävissä hinnastoissa (pl. orkesteri): ”Kulttuurikeskuksen eri toimipisteissä järjestettävien maksullisten tilaisuuksien pääsymaksujen alin hinta on 5 ja ylin hinta on 80 euroa”. Liikunnalla ja nuorisolla ei tapahtumahintoja lainkaan hinnastoissa.

2.2. Tuotekategoria: Opastukset, asiantuntijapalvelut ja esiintymiset

Tuotekategoria sisältää asiakkaiden opastukset, jolloin asiakkaat osallistuvat joko ennalta sovittuun opastukseen tai opastus tapahtuu vierailun yhteydessä ilman erillistä ajanvarausta, henkilökohtaiset opastukset ja ryhmäopastukset. Tuotekategoriaan sisältyvät myös asiantuntijoiden luennot, kirjaston tietopalvelut muille kunnille sekä kotimaassa sekä ulkomailla pidettävät seminaari- ja konferenssialustukset.

Suurin osa opastuksista on subventoituja. Opastuksia tehdään museoissa, yhteisissä kulttuuripalveluissa, nuorisopalveluissa, kirjastoissa sekä liikunnassa.

Kirjaston järjestämät sekä henkilökohtaiset että ryhmäopastukset ovat maksuttomia. Kaupunginmuseon opastukset ja HAMin tilattavat opastukset on pyritty hinnoittelemaan niin, että palvelusta jää jonkin verran katetta. Kaupunginmuseossa opastukset päiväkot-, koulu- ja muille oppilaitosryhmille ovat maksuttomia. Kaupunginorkesterin asiantuntijapalvelut ja tallenteiden ei-kaupallinen käyttö on maksullista.

Taidemuseo HAM:ssa ja kaupunginmuseossa hinnoittelurakenteena käytetään tulonhallintaa, sillä opastusten hinnat vaihtelevat eri aikoina. Hinnoittelu silti eroaa toisistaan näissä kahdessa. Nuorisopalveluissa on eri opastushinnat eri asiakasryhmille.

Lisäksi liikuntapalvelukokonaisuudessa tarjotaan kuntosalien laiteopastuksia ja laaditaan asiakkaille kuntosaliohjelmiä. Hinnat ovat subventoituja.

2.3. Tuotekategoria: Ohjattu toiminta

Tuotekategoriaan lukeutuvat työpajat, kurssit, kerhot, liikunnan ohjatut tunnit, liikunnan ja nuorison leirit, taidepajat, musiikki- ja taidekasvatus.

Hinnoittelutapa on osin subventointi (liikunta, YKP, HAM, NUP, kaupunginmuseo). Kaupunginorkesterissa ja kirjastossa ohjattu toiminta on

maksutonta. Hinnoittelurakenteina käytetään tulonhallintaa (viikonloppuna eri hinta) ja maksuryhmäjaottelua.

2.4. Tuotekategoria: Esineiden ja tavaroiden lainaus ja vuokraaminen

Esineiden ja tavaroiden lainaus sekä vuokraaminen tarkoittavat kirjaston aineiston lainausta, museoiden kokoelmapalveluita, lainaamotointia, välineiden vuokrausta asiakaskäyntien yhteydessä (uimahallin pyyhkeet ja uimapuvut), leirivälineiden vuokrausta, urheilun oheistavotteiden vuokrausta yhdistyksille ja tapahtumille.

Nykyhinnoittelussa huomioitavaa on, että museoiden kokoelmalainauksia määrittävät alan standardit.

Hinnoittelutapoja ovat maksuttomuus, subventointi ja kustannusperusteisuus.

Kirjaston lainaustoiminta on maksutonta. Ainoastaan kaukolainoista peritään tuotantokustannuksiin perustuvat maksut. Liikunnan välinelainausta on subventoitua. Nuorisopalvelukokonaisuuden leirivälinevuokraus on kustannusperusteisesti hinnoiteltua.

Hinnoittelurakenteista nuorisopalvelukokonaisuudella on käytössä maksuryhmät.

2.5. Tuotekategoria: Tilojen ja maa-alueiden vuokraaminen

Tuotekategoriaan sisältyy lukuisia tiloja ja alueita, joita ulosvuokrataan sekä lyhyt- että pitkäaikaisesti. Tilojen tarjoaminen on ydintoimintaa liikunnalle ja yleisille kulttuuripalveluille.

Hinnoittelutapoja ovat pääasiassa subventointi ja kustannusperusteisuus. Osa tiloista on markkinaperusteisesti hinnoiteltuja (kaupunginmuseo, liikunnan tietyt vuokrat) tai maksuttomia (nuorison tilojen vuokraus nuorisoyhdistyksille ja kaupunginmuseon tilojen vuokraus koulujen käyttöön).

Hinnoittelurakenteina käytetään eri maksuryhmiä (ikä, toimialan palvelua tukevat toimijat kuten seurakunnat, yhdistykset), käyttötarkoitusta (yleishyödyllinen, kaupallinen) tai tilaisuuden luonnetta (liikunnan liikunnallinen/ei-liikunnallinen, pääsymaksullinen/pääsymaksuton tilaisuus).

2.6. Tuotekategoria: Tuotemyynti

Tuotekategoria sisältää erilaisia tuotemyyntiä mukaan lukien oman tuotannon tuotteet ja jälleenmyynnin. Tuotemyyntiä tehdään museokäytöksissä Kaupunginmuseossa, Taidemuseo HAM:ssa, kirjastoissa, kaupunginorkesterissa, nuorisosiainkeskuksessa sekä liikuntapaikoissa.

Hinnoittelutapa on subventointi vaikka tuotemyynnistä pyritäänkin saamaan katetta. Hinnoittelurakenteita ei ole käytössä.

2.7. Tuotekategoria: Hallinnolliset maksut ja luvat

Tuotekategoria sisältää erilaiset luvat, maksut kirjaston kadonneesta tai vahingoittuneesta aineistosta, kopiot ja tulosteet, kaupunginmuseon kuvausten järjestelyt ja kuvatulosteet ja digitaaliset kuvat, HAMin kuvankäyttöpalvelut, yleisten kulttuuripalvelujen sponsorointiyhteistyön, nuorison tilavarausten peruutusmaksut, liikunnan tapahtumien erilaiset luvat, varaukset ja käyttövuoron peruutusmaksut, kalastusluvat, ajoluvat.

Hinnoittelutapana on tällä hetkellä maksuton (ajoluvat erityisryhmille), subventointi (kirjaston maksut kadonneesta omaisuudesta eivät kata kustannuksia), markkinahinta (YKP:n sponsorointi- ja mainossopimukset, luvat liikunnan kaupallisissa tilaisuuksissa).

Hinnoittelurakenteena ovat käytössä maksuryhmät, käyttötarkoitus (kaupallinen/ei-kaupallinen, pääsymaksullinen/pääsymaksuton televisiointiluvissa, turnausmaksuissa ja kuvausluvissa).

3. Asiakasryhmät

Toimialan eri palveluissa tuetaan lasten ja nuorten toimintaa muita vahvemmin sekä subventoimalla hintoja että kohdentamalla toimintaa. Myös avustuksia kohdennetaan vahvasti lapsille ja nuorille suunnattuun toimintaan.

Eläkeläiset ovat lähes kaikissa toimialan palveluissa oikeutettuja alennettuihin hintoihin. Muita alennuksiin oikeutettuja asiakasryhmiä ovat esim. työttömät ja opiskelijat, mutta ryhmien määritelmät eroavat eri tuotekategorioissa toisistaan. Matkailijat asiakasryhmänä on huomioitu kulttuuripalvelukokonaisuudessa, etenkin museoiden ja kaupunginorkesterin toiminnassa (esim. vieraskieliset opastukset).

Toimialan tavoitteita toteuttavia voittoa tavoittelemattomia organisaatioita tuetaan erityyppisin avustuksin ja subventioilla, jolloin näiden kaupunkilaisille tarjoamat kulttuuri- ja liikuntapalvelut voidaan pitää kohtuuhintaisina. Toimialan nykyinen tarjooma yrityksille sisältää pääosin tilavuokria kokouksia ja yritystapahtumia varten sekä sponsorointiyhteistyötä.

4. Päätöslinjausten valmistelu

Konsulttiraportissaan Deloitte suositteli, että toimialalle muodostetaan yhtenäiset tuotekategoriat, joiden sisällä on yhdenmukaiset hinnoittelutavat ja -rakenteet; toimialalla noudatetaan yhteistä asiakasryhmittelyä;

hinnan asetanta ja subventointi tukevat strategisia tavoitteita sekä lisäksi aikaisempaa joustavampaa päätöksentekoa.

Konsulttiselvityksen jälkeen linjauksia on valmisteltu toimialalla sisäisesti. Tuotekategorioita on jalostettu selkeäksi kokonaisuudeksi ja lisäksi on tunnistettu toimialan eri palvelujen (organisaatio) eroavuuksia ja yhteneväisyyksiä sekä pohdittu yhdenmukaisten hinnoittelutapojen ja -rakenteiden tarkoituksenmukaisuutta. Myös yhtenäisestä asiakasryhmittelystä on muodostettu lähtökohtainen näkemys.

Nykytilan analyysin pohjalta todetaan, että toimialan eri palvelujen (organisaatio) tarjoamien tuotteiden ja palvelujen hinnoittelutavat ja -rakenteet eroavat toisistaan osin niiden luonteen tai niille asetettujen tavoitteiden perusteella. Näin ollen yhden tuotekategorian sisällä on nykyisin ja voi jatkossakin olla useita hinnoittelutapoja ja -rakenteita.

Hinnoittelutavoista käytössä ovat maksuttomuus, subventointi, kustannusperusteisuus ja markkinahinta. Kustannusperusteisen hinnan haasteena on, että useimmista tuotteista ei ole tiedossa niiden todellista tuotantokustannusta eli hinnan luokittelu kustannusperusteiseksi perustuu lähinnä valistuneeseen arvioon.

Hinnoittelurakenteista määräalennus, maksuryhmät/käyttötarkoitus, pakettihinta ja tulonhallinta/dynaaminen hinnoittelu ovat käytössä.

Hinnoitteluprosessin joustavoittamiseksi ehdotetaan, että päätöksentekotasoa madalletaan olennaisesti. Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n mukaan toimialalautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomaisen päättää hinnoista, maksuista, vuokrasta ja korvauksista. Tässä päätöksessä kulttuurin ja vapaa-aikalautakunta linjaa toimialan hinnoitteluperiaatteet sekä valtuuttaa toimialan virkamiehet tekemään varsinaiset hinnastopäätökset. Tämä joustavoittaa hinnoittelua.

Toimiala valmistelelee vuosittain talousarviopäätöksen yhteyteen hinnoitteluperiaatteet lautakunnalle päätettäväksi. Toimialajohtaja päättää varsinaiset hinnat ja maksut, eli toimialan tuotteiden ja palvelujen hinnaston. Talousarviovuoden sisällä hinnastoon tehtävät vähäiset muutokset päättää palvelun päällikkö. Palvelukokonaisuuden johtaja päättää vuosittain johtamansa palvelukokonaisuuden maksuttomiin tai muusta toimialasta poikkeaviin alennuksiin oikeutetut asiakasryhmät.

5. Tulonkannon kehittäminen

Hinnoittelussa ja tuotteistamisessa on tulevaisuuden kehityspotentiaalia toimialan tulonkannon kehittämiseksi. Toimialalla on mahdollisuuksia lisätä palvelu- ja tuotepaketointia sekä myytävien tuotteiden kirjoa.

Lisäksi hinnoittelulla voidaan vaikuttaa myös manuaalisen tai henkilöintensiivisen työn vähentämiseen, kun asiakkaiden ostokäyttäytymistä saadaan siirrettyä entistä enemmän verkkokauppaan. Tuotemyynti verkkokaupassa alentaa olennaisesti rahaliikenteestä aiheutuvia kustannuksia kuten rahankuljetus- ja pankkipalvelumaksuja. Uusien maksumallien mahdollistaminen tukee tulonhankintaa ja parantaa asiakaspalvelua. Jatkossa pystytään hyödyntämään myös digitalisaation tuomia mahdollisuuksia.

Hinnoitteluperiaatteiden vahvistamiseen liittyy, että toimialalla laaditaan yksityiskohtainen hinnasto, jossa tuotekategorioiden hinnat, maksut, vuokrat ja korvaukset määritellään. Lisäksi selvitetään tulonkannon kehittämistä hintamuutosten avulla. Tähän liittyen selvitetään, miten ja millaisilla talousvaikutuksilla toimialan liikuntapalvelukokonaisuuden hallinnoimissa kiinteistöissä olevien liikuntatilojen ja koulujen liikuntatilojen hinnoittelua voitaisiin jatkossa yhdenmukaistaa. Lisäksi selvitetään erikseen liikuntapalvelukokonaisuuden hallinnoimien maa-alueiden pitkäkestoisten vuokrien subventioprocentin alentamisen tai kohdentamisen muutoksen mahdollisuudet. Toimialalla ryhdytään lisäksi selvittämään tuotekehittelyyn, tuotepaketoinnin, tuotemyynnin ja tämän kaltaisen toiminnan järjestämisen kehittämisen edellytykset. Selvitys sisältää tuotemyyntikirjon lisäksi museokauppojen toiminnan, sponsoinnin ja yritysyhteistyön.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Kirsti Laine-Hendolin, hallintojohtaja, puhelin: 310 87751
kirsti.laine(a)hel.fi
Johanna Simpanen, johtava laskenta-asiantuntija, puhelin
johanna.simpanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnoittelumallin kehittäminen - lopuraportti 2018
- 2 Liikuntaviraston ulkopuolisille toimijoille vuokrattavien alueiden vuokraehdot ja periaatteet 22.1.2015, § 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano